

Fővárosi Ítéltábla
6.Pf.20.786/2021/8.

A Fővárosi Ítéltábla az 1000. sz. Ügyvédi Iroda (1034 Budapest, Zápor u. 23. fszt. 2.; ügyintéző: dr. Dantesz Péter ügyvéd) által képviselt [redacted] felperesnek, az [redacted] ügyvédi Iroda ([redacted], [redacted]; ügyvéd) által képviselt [redacted] Finaip Zártkörűen működő Részvénytársaság (6723 Szeged, Római körút 21.) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2021. június 29. napján meghozott 17.G.41.872/2018/60-I. számú ítélete ellen a felperes részéről 61., az alperes részéről 62. és Pf.7. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy az ítéletből a szerződéskötéskori árfolyamhoz képest a felperesre kedvezőtlen árfolyamkockázat 20 %-os felső határára való utalást mellözi.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 12.700 (tizenkettőezer-hétszáz) forint másodfokú perköltséget, és térítsen meg az államnak külön felhívásra 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

- [1] A 2008. január 9-én FH-2008/[redacted] számon megkötött szerződés alapján az alperes (korábbi nevén: SUMMIT Pénzügyi Zrt.) gépkocsi vásárlásához 84 hónap futamidőre 2.851.200 forint japán jen (JYP) alapú kölcsönt nyújtott a felperesnek. A felek 2008. december 17-én a szerződést módosították, és megállapodtak abban, hogy az alperes a törlesztési táblázat szerinti egyes törlesztő részletek után kalkulált devizaárfolyam korrekciók összegét nem havonta, hanem a futamidő végén egy összegben érvényesíti.
- [2] A felperes 2016. március 17-én indított pert az alperessel szemben. Keresete a Ptk. 205. § (3) bekezdése, 209. § (1) és (4) bekezdése, valamint 209/A. § (2) bekezdése alapján arra irányult, hogy a bíróság a kölcsönszerződést az árfolyamkockázat áthárítására vonatkozó – az alperes

szerződés részét képező Üzletszabályzata I.1.22. pontja 3. alpontja második mondatába, 4. alpont utolsó előtti mondatába, I.1.27. pontjába, 2.2. pontjába, 4.21. pontjába, 7.2. és 7.4. pontjába foglalt – rendelkezéseinek mellőzésével nyilvánítsa érvényessé akként, hogy az alperes felé fennálló tőketartozását a 2020. január 31-i értéknaphra vetítve 443.514 forintban határozza meg.

- [3] Az alperes érdemben a kereset elutasítását kérte, annak jogalapját és összecszerúségét egyaránt vitatta. Állította, hogy tájékoztatása megfelelt mind a jogszabály, mind az uniós ítéletek szerinti követelményeknek. Az árfolyamkockázat viselésének tisztességtelenségét kizárja, hogy az adós a kedvezőtlen árfolyamváltozás terheinek viselése mellett a forint erősödéséből származó előnyökben is részesült.
- [4] Az elsőfokú bíróság – a Fővárosi Ítéltábla által 6.Pf.20.610/2020/5-II. számon jogerőre emelt – közbenső ítéletével megállapította, hogy a peres felek által 2008. január 9. napján megkötött FH-2008/00129 számú kölcsönszerződés – a Ptk. 209. § (1) bekezdése, 209/A. § (2) bekezdése és 239. § (2) bekezdése alapján – érvénytelen.
- [5] Az érvénytelenség jogkövetkezménye tekintetében folytatódó eljárásban a felperes állította, hogy a C-609/19. számú ítéletében az EUB kimondta, hogy a tisztességtelen feltételeknek semmilyen hatásuk nem lehet. Az elszámolás során ezért úgy kell eljárni, mintha azok sosem képezték volna a szerződés részét (C-269/19., illetve C-154/15, C-307/15. és C-308/15. számú egyesített ügy). A Kúria Konzultációs Testülete által kidolgozott elszámolási elvek nem használhatók, nincs lehetőség arra, hogy a bíróság az árfolyamkockázatot a felek között megossza, és az érvénytelen devizaalapú szerződést érvényes forintalapú szerződésre módosítsa. A felperes ezért ezen elveknek megfelelő elszámolása alapján végleges keresete szerint 278.768 forint és 2015. február 6-tól késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest.
- [6] Az alperes ellenkérelmét azzal egészítette ki, hogy a felperes által megjelölt jogkövetkezmény sem az EUB ítéleteinek, sem a magyar jognak nem felel meg. A Kúria Konzultációs Testülete 2019. június 20-i állásfoglalásának I. pontjában vázolt elszámolási metódus automatikusan nem alkalmazható, csak a körülmények értékelése alapján dönthető el, mennyiben alkalmas a felek közötti értékegyenlőség helyreállítására.
- [7] A bíróság ítéletével megállapította, hogy a peres felek által 2008.01.09. napján megkötött FH-2008/00129. számú kölcsönszerződés érvénytelen. A kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította oly módon, hogy a szerződéskötéskori árfolyamhoz képest a felperesre kedvezőtlen árfolyamkockázat felső határát 20%-ban, azaz 182,93 HUF/100JPY árfolyamban határozta meg, és a felperest az ezt meghaladó árfolyamkockázat viselése alól mentesítette. Az alperest a felperes javára 112.746 forint és 2015. szeptember 10-től a kifizetésig a késedelemmel érintett naptár félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamat megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, és a felperest az alperes javára 2.780 forint perköltség megfizetésére kötelezte.

- [8] Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a jog fennállásának megállapítása után az érvénytelenség jogkövetkezményéről kellett döntést hoznia. A Fővárosi Ítéltábla iránymutatásának megfelelően lefolytatott bizonyítás eredményeként megállapította, hogy az alperes 2012. szeptember 10-én kelt felmondása a szerződést nem szüntette meg, mert szerződési szabadságuk alapján a felek a felperessel közölt felmondás joghatásának alkalmazásától – a felmondás tartalma, és a felperes felmondást követően a lejárt tartozás megfizetésében, és a törlesztési kötelezettsége teljesítésében megnyilvánuló magatartása szerint – közös akarrattal eltekintettek. A felek egyező nyilatkozata alapján megállapította továbbá, hogy a szerződést nem forintosították.
- [9] A bíróság az érvénytelenség jogkövetkezményeként a Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján – a 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 8. pontjában, a 6/2013. PJE határozat 4. pontjában kifejtettekre figyelemmel – a Kúria Konzultációs Testületének 2019. június 20-án kelt állásfoglalásának II. pontja szerint a szerződést érvényessé nyilvánította. Kifejtette, hogy az átlagos fogyasztóként a felperesnek még nem megfelelő tájékoztatás esetén is tisztában kellett lennie azzal, hogy az árfolyamváltozásokból adódóan bizonyos mértékű kockázatot visel. Álláspontja szerint – a jelen eljárásban nem alkalmazható, csupán elvi jelentőséggel bíró 2014/17/EU irányelv 23. cikk (4) bekezdése értelmében – a szerződéskötés kori árfolyamhoz képest 20 %-ot meghaladó árfolyamváltozás jelentett a felek viszonylatában olyan érdekegyensúly veszteséget, aminek a kiküszöbölése indokolt. Az összecszerűség tekintetében a 53/A/1-2. alatt az alperes által kimutatott – a felperes állításánál magasabb összegű – felperesi teljesítéseket vette figyelembe. Kiemelte, hogy az 53/A/4. számú, alperes által MNB árfolyamon, maximum 20%-os árfolyamváltozást figyelembe véve készített kimutatás számszakilag elfogadható volt, mert annak tartalmát a felperes nem vitatta. Eszerint 2015. szeptember 10-én a felperes javára 112.746 forint túlfizetés mutatkozott. A felperes érveivel szemben a bíróság rámutatott arra, hogy a C-609/19. számú ítéletben kifejtettekkel nem következik az, hogy a szerződés érvényessé nyilvánítása esetén a felperest árfolyamkockázat egyáltalán nem terhelheti. Az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési kikötések tisztességtelensége csupán azt eredményezi, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményének a levonása során a felek közötti érdekegyensúlyt kell a bíróságnak helyreállítania.
- [10] A keresetlevelében megjelölt perértékhez képest 70%-ban pervesztes felperest a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a lerótt kereseti illeték összegére kiterjedő számítás alapján kötelezte az alperes javára perköltség fizetésére.
- [11] Az elsőfokú ítélettel szemben mindkét fél fellebbezéssel élt.
- [12] A felperes fellebbezésében az ítélet részbeni megváltoztatását kérte akként, hogy a bíróság azzal nyilvánítsa érvényessé a szerződést, hogy árfolyamkockázat viselésére egyáltalán nem köteles, így az elszámolásra 1,5244 JPY/HUF árfolyam irányadó.
- [13] Fellebbezésében fenntartotta, hogy az árfolyamkockázat megosztása a 93/13/EGK Irányelv 6. cikk (1) bekezdését sérti. Azt jelenti ugyanis, hogy az érintett szerződési feltételek 80%-ban érvénytelenek, 20%-ban érvényesek, ami ellentétes az Irányelv azon céljával, hogy a

tisztességtelen szerződési feltételek a fogyasztót egyáltalán nem köthetik. A kockázat megosztása csak a Ptk. 241. §-a alkalmazása esetén lehetséges, az érvénytelenségnek azonban nem lehet jogkövetkezménye a szerződés bírói módosítása. Kiemelte, hogy a 2014/17/EU irányelvnek nincs olyan rendelkezése, amely kimondaná, hogy tájékoztatás hiányában a fogyasztónak 20%-ig viselnie kell a kockázatot. Az irányelv ráadásul érvényes szerződésekre vonatkozik, az alperessel kötött szerződése viszont nem az. Változatlanul állította, hogy a C-154/15, C-307/15. és 308/15. számú egyesített ügyekben hozott ítélet szerint a tisztességtelen szerződési feltételt úgy kell tekinteni, hogy az a fogyasztóra nem fejt ki joghatást. Ennélfogva főszabály szerint olyan jogi és ténybeli helyzetet kell visszaállítani, amiben a fogyasztó az érintett kikötés hiányában lenne. Az EUB ítélkezési gyakorlatához képest az árfolyamkockázat megosztása ezért súlyos jogértelmezési tévedés. Figyelemmel arra, hogy a bíróságnak az értekegyensúly helyreállítása során meg kell akadályoznia, hogy az egyik fél a másik rovására jogalap nélkül gazdagodjon. Ebben az esetben azonban az árfolyamváltozás 20%-ával az alperes jogalap nélkül gazdagodik. Az pedig alkotmányos szempontból is aggályos, ha a bíróság szubjektíve határozza meg az érvénytelenség jogkövetkezményét. Ez ugyanis azt jelentené, hogy ugyanolyan okból érvénytelen azonos tartalmú szerződés egyes fogyasztókat nagyobb mértékben köt, míg másokat kevésbé.

- [14] Az alperes fellebbezésében – érdemi nyilatkozatainak fenntartása mellett – elsődlegesen az ítélet részbeni megváltoztatását és a felperes jogkövetkezményre vonatkozó keresetének az elutasítását, másodlagosan a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új határozat hozatalára való utasítását kérte.
- [15] Az alperes szerint az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat megszegte, az ügy elbírálásának alapjául szolgáló jogszabályokat és felsőbb bírósági iránymutatásokat – különösen a Ptk-t, a 1/2010. (VI. 28.) PK véleményt, a Kúria Konzultációs Testületének 2019. június 19-i állásfoglalását – tévesen értelmezte és alkalmazta, a feltárt tényállásból az érvénytelenség megállapítása és jogkövetkezményének a levonása során okszerűtlen következtetésekre jutott. Ítélete sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, a Pp. 2. §-át, 163. § (1) bekezdését és 221. §-át, továbbá a jogvita pártatlan eldöntéséhez és a Pp. alapelveinek érvényesüléséhez fűződő jogi érdekét. A bíróság ugyanis nem akadályozta meg a felperes jogalap nélküli gazdagodását, és semmilyen számítással, vagy bizonyítékkal nem támasztotta alá, hogy az általa meghatározott jogkövetkezmény valóban alkalmas az eredetileg egyenértékű szolgáltatások értekegyensúlyának a fenntartására. A Kúria Konzultációs Testületének módszertana csupán a kockázatviselés alsó határát rögzítette. Nem önmagában az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos tájékoztatás nem megfelelő volt eredményezi a vonatkozó szerződési feltételek tisztességtelenségét, hanem az a hatása, hogy a fogyasztó hátrányára jelentős mértékben felborítja a felek közötti értekegyensúlyt. A jelentős egyenlőtlenség fogalma pedig a feltűnő értékaránytalansággal analóg, ezért az érvényesség nyilvánítás során alkalmazandók a PK 267. számú állásfoglalásban kifejtettek, és az aránytalanságnak csak azt a mértékét kell kiküszöbölni, amely már feltűnővé teszi az egyenlőtlenséget. Az elsőfokú bíróság által meghatározott kockázatviselési arány nem veszi figyelembe felperes szerződéskötéskori gondatlanságát, illetve az akkori árfolyamot és kamatmértéket, hogy a szerződéskötéskori forint és deviza kölcsön-kamatok közötti eltérés

volt a felperes részéről a devizaalapú szerződés választásának indoka, továbbá, hogy tisztességtelenség hiányában milyen helyzetben lenne a fogyasztó. Álláspontja szerint mindezek vizsgálata – szükség esetén szakértő bevonása – nélkül az összecszerűség tárgyában döntés nem lett volna hozható, és ebben a körben a bizonyítás a felperest terhelte. Számításokat kizárólag azért készített, mert arra az elsőfokú bíróság kötelezte, azonban mindvégig hangsúlyozta, hogy a metódust nem tartja megfelelőnek. Nem állította, hogy a számításai szerint kellene a jogkövetkezményt meghatározni. Az elsőfokú bíróság részéről a 20% árfolyamkockázat maximum alkalmazása önkényes, okszerűtlen és önellentmondó is.

- [16] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében arra mutatott rá, hogy a felperes nem vezette le, hogy a megjelölt jogkövetkezmény – a körülmények vizsgálata nélkül – miként alkalmas az értékegyensúly helyreállítására.
- [17] A felek fellebbezéssel nem támadták az ítéletnek a szerződés érvénytelenségét megállapító rendelkezését, amely fellebbezés hiányában a Pp. 228. § (4) bekezdése értelmében elsőfokon jogerőre emelkedett.
- [18] A felperes és alperes fellebbezése sem megalapozott.
- [19] A másodfokú bíróság a Pp. 253. § (3) bekezdése szerint a felülbírálat korlátai között a perben érvényesített jog, illetőleg az azzal szemben felhozott védekezés alapjául szolgáló olyan kérdésekben is határozhat, melyekben az elsőfokú bíróság nem tárgyalt, illetőleg nem határozott. Ennélfogva önmagában az ítélet indokolásának esetleges hiányossága nem hatályon kívül helyezési ok, amennyiben megállapítható, hogy a bíróság ítéletét milyen bizonyítékokra alapította, és a bizonyítással kapcsolatos eljárási szabályokat nem sértette meg. A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság eljárásában más, az érdemi döntésre kiható lényeges eljárási szabálysértést sem észlelt [Pp. 252. § (2) bekezdése]. A további bizonyítás lefolytatása érdekében a Pp. 252. § (3) bekezdésének alkalmazása pedig azért nem merülhetett fel, mert a feleknek a bíróság által mellőzött bizonyítási indítványa nem volt. Mindezekre figyelemmel az Ítéltábla az elsőfokú ítéletet a rendelkezésre álló adatok alapján érdemben vizsgálta felül.
- [20] A Fővárosi Ítéltábla – kisebb pontosítással – az elsőfokú bíróság döntésével, és annak indokaival is egyetértett, utóbbiakat azonban a fellebbezésekben foglaltakra figyelemmel kiegészíti a következőkkel:
- [21] Az elsőfokú ítélet felülbírálata során az Ítéltáblának abból kellett kiindulnia, hogy a bíróság a Pp. 213. § (3) bekezdése szerint a keresettel érvényesített jog fennállásáról már döntött - közbenső ítéletével az árfolyamváltozás kockázatára vonatkozó tájékoztatás hiányossága miatt állapította meg az árfolyamváltozás kockázatát korlátlanul a fogyasztóra hárító szerződési feltétel tisztességtelenségét, és e feltétel tisztességtelensége folytán a peres felek között létrejött kölcsönszerződés teljes érvénytelenségét. A közbenső ítélethez a Pp. 229. § (1) bekezdése szerinti anyagi jogerő hatás fűződött (PK 195. szám), ami kiterjedt az érvénytelenség ténybeli alapjára is.

- [22] Az árfolyamváltozás kockázatát korlátlanul a fogyasztóra hárító szerződési feltétel tisztességtelenségének oka nem önmagában az árfolyamváltozás kockázatának áthárítása, hanem az áthárított kockázat korlátlansága. Erre figyelemmel az Ítélet tábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felperesnek valamilyen mértékű árfolyamkockázatot viselnie kell, ezért a követelés mennyiségére (összegére) folytatott eljárásban a bíróság már nem juthatott arra a következtetésre, hogy a szerződés érvényessé nyilvánítása során a felperest az árfolyamkockázat egyáltalán nem terheli, ez pedig kizárta a felperes árfolyamváltozásból eredő következmények alóli mentesítésére irányuló fellebbezési kérelem teljesíthetőségét.
- [23] A felperes tévedett, amikor a fogyasztói szerződés tisztességtelen kikötésének a Ptk. 209/A. § (2) bekezdésében és 239. § (2) bekezdésében meghatározott elsődleges jogkövetkezményét az érvénytelen szerződést kötő felek közötti jogviszony rendezésének Ptk. 237. §-ában szabályozott eszközeivel azonosította [1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 2. pont].
- [24] A szerződési feltétel tisztességtelenségének elsődleges jogkövetkezménye az, hogy a tisztességtelen, és ebből az okból semmis feltételt úgy kell tekinteni, mintha soha nem lett volna a szerződés része. A tisztességtelenség másodlagos jogkövetkezménye az, hogy ha a fogyasztói szerződés nem teljesíthető a tisztességtelen feltétel nélkül, akkor a Ptk. 239. § (2) bekezdése értelmében az egész szerződés megdől. A deviza alapú kölcsönszerződés nem teljesíthető az árfolyamváltozás kockázatát korlátlanul a fogyasztóra hárító feltétel nélkül, ezért ennek a feltételnek a tisztességtelensége a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségét eredményezi. Ez az oka a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségének is.
- [25] Az uniós jog nem tartalmaz előírást arra vonatkozóan, hogy a tagállamoknak miként kell levonniuk a fogyasztói szerződés teljes érvénytelenségének jogkövetkezményeit. A felperes hivatkozásával ellentétben a tisztességtelen kikötéseket tartalmazó szerződések érvényessé nyilvánítását az EUB egyáltalán nem zárta ki. A Bíróság kifejezetten a magyar DH törvények vizsgálata során több ítéletében (pl. C-483/16. számú ítélet 32. és 34. pontja, C-118/17. számú ítélet 40-41. pontja) kimondta, hogy a nemzeti bíróságok csupán arra kötelesek, hogy eltekintsenek a tisztességtelen feltétel alkalmazásától annak érdekében, hogy az ne váltson ki kötelező joghatásokat a fogyasztó vonatkozásában. A kölcsönszerződések érvényben tartása azonban nem ellentétes a 93/13 Irányelv 6. cikk (1) bekezdésével. Annak célja ugyanis nem a tisztességtelen feltételeket tartalmazó valamennyi szerződés semmissé nyilvánítása, hanem a felek közötti egyensúly helyreállítása, ami elvileg lehetséges egy szerződés érvényességének a fenntartásával. A Bíróság szerint a tagállamok feladata, hogy nemzeti jogukban meghatározzák valamely szerződési kikötés tisztességtelensége megállapításának és e megállapítás konkrét joghatásai érvényesülésének módját. Annak ugyanakkor lehetővé kell tennie azon jogi és ténybeli helyzet helyreállítását, amiben a fogyasztó a tisztességtelen feltétel hiányában lenne; többek között az eladó vagy szolgáltató jogalap nélküli – a fogyasztó kárára a tisztességtelen feltétel alapján való – gazdagodásának visszatérítéséhez való jogának biztosításával. Ebből az következik, hogy a fogyasztói szerződés teljes érvénytelenségének jogkövetkezményeit a tagállami jog szabályai szerint kell levonni.
- [26] A Ptk. 237. § (2) bekezdése lehetőséget ad arra, hogy a bíróság érvényessé nyilvánítsa az érvénytelen szerződést, ha kiküszöbölhető az érvénytelenség oka. Az 1/2010. (VI. 28.) PK

véleményének 5. pontjában a Kúria kifejtette, hogy a szerződés érvényessé nyilvánítása voltaképpen a szerződés tartalmának a módosításával az érvénytelenségi ok miatt keletkezett érdeksérelem kiküszöbölését jelenti. Az érvénytelenségi ok orvoslása során a bíróság alakítóan nyúl bele a felek szerződésébe, lényegében módosítja azt, noha ez nem azonos a Ptk. 241. §-a szerinti bírói szerződésmódosítással.

- [27] Az árfolyamváltozás kockázatának korlátlan áthárításával a fogyasztónak okozott érdeksérelem mint a fogyasztói kölcsönszerződés érvénytelenségének oka kiküszöbölhető a kockázat megosztásával, a fogyasztót terhelő kockázat mérséklésével, felső határának meghatározásával. A kockázat felek közötti megosztásával a bíróság az árfolyamkockázat korlátlansága folytán a felek szerződéses jogaiban és kötelezettségeiben fennálló egyensúlytalanságot szünteti meg, és nem arról rendelkezik, hogy a tisztességtelen kikötések – részben – mégsem esnek ki a szerződésből.
- [28] Az uniós joggal összhangban áll az a magyar jogi szabályozás, amely az érvénytelenség Ptk. 237. §-ában szabályozott bármely jogkövetkezményének levonása esetén – az 1/2010. (VI. 28.) PK véleményének 8. pontjában kifejtettek szerint – a jogalap nélküli gazdagodás elvének alkalmazását írja elő az eredetileg egyenértékű szolgáltatások értékegyensúlyának helyreállítása, az egyik fél másik fél hátrányára való jogalap nélküli gazdagodásának a megakadályozása érdekében. A szolgáltatások értékegyensúlyát azonban a bíróságnak nem az érvénytelenségi ok kiküszöbölése és a szerződés érvényes tartalmának meghatározása során kell megteremtenie, hanem az érvénytelenségi ok kiküszöbölése után, a szerződés érvényessé nyilvánított tartalmához képest kell gondoskodnia az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatások visszatérítéséről, bármelyik fél jogalap nélküli gazdagodásának megakadályozásáról.
- [29] A Kúria – ugyancsak az előzőekben hivatkozott 1/2010. (VI. 28.) PK véleményének 5. pontjában kifejtettek szerint – a feltűnő értékaránytalanság tárgyában hozott PK 267. állásfoglalásának megállapításait csupán az érvénytelenség lehetséges jogkövetkezményének megválasztása, és nem a tisztességtelen kikötéseket tartalmazó szerződés érvényessé nyilvánítása során a felek közötti egyensúlytalanság elhárítása szempontjából tekintette „analóg módon” irányadónak. Az árfolyamkockázat korlátozás nélkül az adós általi viselése ugyan főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses kikötés, azonban önmagában sem ez, sem az adós fizetési kötelezettségére való kihatása nem indokolja a szerződési feltétel tisztességtelenségére visszavezethető teljes érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása során egy másik érvénytelenségi ok tényállási elemét képező, a feltűnően aránytalan előny kiküszöbölésére vonatkozó szabályok alkalmazását.
- [30] Az Ítélet tábla álláspontja szerint az átlagosan tájékozott, kellő körültekintéssel és gondossággal eljáró fogyasztó egyedi megtárgyalás esetén legfeljebb 20 % mértékű emelkedés erejéig vállalta volna az árfolyamváltozás kockázatának viselését. Ezért az Ítélet tábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban is, hogy a kölcsönszerződés megkötésekor alkalmazott árfolyam 20 %-kal növelt mértéke, 182,93 forint/100 japán jen árfolyam eléréséig hárítható át a felperesre az árfolyamváltozás kockázata, és ennek a felső határnak a megvonásával küszöbölhető ki a kölcsönszerződés érvénytelenségének az oka.

- [31] Az elsőfokú bíróság helyesen utalt arra, hogy az alperes kimutatása szerint a felperest terhelő árfolyamkockázat ilyen mértékű korlátozása esetén a felperes javára 112.746 forint túlfizetés mutatkozik, ami az alperes a Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján köteles visszatéríteni a felperesnek. Ezért az Ítéltábla nem látott indokot az alperes marasztalásának leszállítására. A felperesnek nem volt az alperes marasztalásának felemelésére irányuló fellebbezési kérelme, ennek következtében a felülbírálat Pp. 253. § (3) bekezdése szerinti korlátaira tekintettel még a kölcsönszerződést érvényessé nyilvánító ítéleti rendelkezés elleni fellebbezésének eredményessége esetén sem lett volna lehetőség az alperes marasztalásának felemelésére.
- [32] Az elsőfokú ítélet rendelkező részének megszővegezése annyiban szorult pontosításra, hogy a felperesre kedvezőtlen árfolyamkockázat felső határa nem a szerződéskötés kori árfolyam 20%-ának, hanem a szerződéskötés kori árfolyam 20%-kal növelt mértékének felelt meg; ennek ítéletben feltüntetett összege azonban számszakilag helyes.
- [33] A kifejtetteknek megfelelően a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet az előzőekben írt pontosítással helybenhagyta.
- [34] A fellebbezések nem vezettek eredményre, ezért az Ítéltábla a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a nagyobb mértékben pervesztes felperest kötelezte az alperes javára áfát tartalmazó ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség fizetésére, továbbá az Itv. 74. § (3) bekezdése folytán alkalmazott 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a saját fellebbezése után feljegyzett fellebbezési illeték megtérítésére.
- [35] Az elsőfokú ítélet a keresetlevélben megjelölt marasztalási összeg helyett már csupán 112.746 forint megfizetésére kötelezte, ezért az alperes téves számítás eredményeként fizetett fellebbezési illetéket. Annak az Itv. 46. § (1) bekezdésének megfelelő összege helyesen 15.000 forint volt, az alperes az Itv. 80. § (1) bekezdésének f) pontja alapján az ezt meghaladóan szükségtelenül megfizetett 15.500 forint illeték visszatérítését kérheti az illetékes állami adóhatóságtól.

Budapest, 2022. január 11.

dr. Lente Sándor s.k.
s.k.
a tanács elnöke

dr. Csóka István s.k.
előadó bíró

dr. Istenes Attila
bíró